

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NẾP SỐNG VĂN HÓA, VĂN MINH ĐÔ THỊ TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẮC KẠN

Trần Việt Khanh*, Trần Thị Hiền
Đại học Thái Nguyên

TÓM TẮT

Thành phố Bắc Kạn được thành lập năm 2015, là trung tâm kinh tế, văn hóa, chính trị, của tỉnh Bắc Kạn. Việc xây dựng nếp sống văn hóa - văn minh đô thị là rất cần thiết đối với một thành phố mới được thành lập. Trên cơ sở điều tra thực tế chúng tôi đề ra một số giải pháp xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh trên địa bàn thành phố Bắc Kạn. Trong đó, giải pháp quan trọng là tuyên truyền giáo dục trong các cấp, các ngành, các cơ quan, đơn vị và cộng đồng dân cư hiểu biết đầy đủ về pháp luật, nhận thức sâu sắc về chủ trương thực hiện nếp sống văn hóa, văn minh đô thị. Việc thực hiện các giải pháp này sẽ tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động trong cán bộ, công chức, viên chức và nhân dân về ý thức tôn trọng và chấp hành pháp luật, xây dựng nếp sống văn hóa văn minh nơi công cộng, góp phần xây dựng thành phố Bắc Kạn ngày càng văn minh, hiện đại.

Từ khóa: *Nếp sống; đô thị; văn hóa; văn minh; Bắc Kạn.*

Ngày nhận bài: 18/12/2019; Ngày hoàn thiện: 31/12/2019; Ngày đăng: 31/12/2019

THE SITUATIONS AND SOLUTIONS OF THE CULTURAL LIFESTYLE IN BAC KAN CITY

Tran Viet Khanh*, Tran Thi Hien
Thai Nguyen University

ABSTRACT

Bac Kan City was established in 2015. It is an economic, cultural and political Center of Bac Kan province. Creating a civilizaze - cultural lifestyle is necessary for a new city. Based on the actual investigation, we propose some solutions to build civilize -cultural lifestyle in Bac Kan city. In particular, the important solution is to propagate and educate at all levels, branches, units and communities with full knowledge of the law, deep awareness about the policy of implementing cultural lifestyle. The implementation of these solutions will create a strong change in awareness and action among cadres, civil servants, officials and people on the sense of respecting and obeying the law, building a cultural and cultural lifestyle. It contributes to building and preserving the increasingly civilized and modern city of Bac Kan. Therefore, creating a dramatic change in awareness and action among cadres, civil servants, officials and people on the sense of respecting and obeying the law, building a cultural and civilized lifestyle in the public, contributing to building and preserving Bac Kan city more civilized and more mordem.

Keywords: *Lifestyle; Urban; Culture; Civilization; Bac Kan.*

Received: 18/12/2019; Revised: 31/12/2019; Published: 31/12/2019

* Corresponding author. Email: khanhv@thu.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Từ khi trở thành thành phố trực thuộc tỉnh (Theo Nghị quyết số 892/NQ-UBTVQH13, ngày 11 tháng 3 năm 2015 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội), thành phố Bắc Kạn đã có nhiều bước phát triển không ngừng; cảnh quan, môi trường khang trang, sạch đẹp, xứng đáng là Trung tâm chính trị, văn hóa, kinh tế của tỉnh Bắc Kạn.

Với mục tiêu xây dựng, nâng cao ý thức, thái độ ứng xử của cộng đồng dân cư, thực hiện các quy tắc ứng xử về nếp sống văn hóa - văn minh đô thị, xây dựng thành phố (TP) Bắc Kạn văn minh, xanh, sạch, đẹp, Thành ủy Bắc Kạn đã ban hành Chương trình 06-Ctr/TU ngày 10/12/2015 về *Xây dựng nếp sống văn hóa - văn minh đô thị giai đoạn 2016-2020* [1].

Tuy nhiên, do thành phố Bắc Kạn mới được thành lập, điều kiện cơ sở hạ tầng, hệ thống giao thông, hệ thống dịch vụ chưa hoàn thiện nên việc phát triển kinh tế - xã hội còn hết sức khó khăn. Thêm vào đó, cộng đồng cư dân thành phố bao gồm nhiều dân tộc có phong tục tập quán khác nhau, có kiến thức bản địa gắn bó với ruộng vườn, nương rẫy cùng với văn hóa truyền thống đa dạng, lâu đời, nên chưa thể thích nghi ngay với cách sống và sinh hoạt của đô thị. Hay nói cách khác nhiều người dân thành phố chưa được trang bị đầy đủ các kiến thức cần thiết về nếp sống văn hóa - văn minh đô thị (NSVH - VMĐT). Chính vì vậy, chúng tôi tiến hành nghiên cứu nội dung về nếp sống văn hóa - văn minh đô thị trên địa bàn thành phố Bắc Kạn với mục tiêu làm rõ thực trạng và đưa ra giải pháp xây dựng nếp sống văn minh đô thị trên địa bàn thành phố Bắc Kạn, vừa giữ gìn phát huy được bản sắc văn hóa, truyền thống tốt đẹp của các dân tộc vừa phù hợp với xu hướng phát triển đô thị.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

2.1.1. Cách tiếp cận

Thành phố Bắc Kạn là đô thị mới được thành lập, có đặc điểm riêng về kinh tế - xã hội; đặc

điểm phân bố dân cư; đời sống sinh hoạt, kiến trúc văn hóa, phong tục, tập quán truyền thống. Chính vì vậy, trong quá trình nghiên cứu chúng tôi tiếp cận theo quan điểm lịch sử - viễn cảnh; tôn trọng lịch sử truyền thống, kết hợp văn hóa đô thị hiện đại với văn hóa truyền thống của các dân tộc, từng cộng đồng dân cư, tập thể, gia đình và từng cá nhân, nhằm xây dựng được nếp sống văn hóa - văn minh đô thị đảm bảo kỷ cương, phù hợp luật pháp và phù hợp với đời sống, phong tục, tập quán của người dân.

2.1.2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp điều tra thực địa, quan sát, mô tả trực tiếp: Đây là phương pháp truyền thống, nhằm xác định rõ đối tượng nghiên cứu về thực trạng, mức độ nghiên cứu và các đặc điểm chung cũng như đặc điểm cá biệt của đối tượng nghiên cứu.

Phương pháp chuyên gia: Đây là phương pháp xin tư vấn chuyên gia trong các lĩnh vực nghiên cứu. Trong đề tài chúng tôi dự kiến xin tư vấn từ các chuyên gia về văn hóa, lịch sử, dân tộc; cán bộ lão thành ở thành phố Bắc Kạn.

Phương pháp phân tích SWOT: Phương pháp này chúng tôi sử dụng đánh giá điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức trong quá trình đô thị hóa và hội nhập quốc tế của thành phố Bắc Kạn.

Phương pháp phỏng vấn, lấy mẫu điều tra xã hội học: Đây là phương pháp cần thiết trong điều tra các vấn đề liên quan đến xã hội. Trong đề tài chúng tôi xây dựng 3 loại mẫu phiếu điều tra, với tổng số mẫu phiếu là 350 mẫu cho các đối tượng: Nhà quản lý tại một số cơ quan, đơn vị; cộng đồng dân cư ở một số phường, xã; học sinh, sinh viên một số trường học trên địa bàn thành phố Bắc Kạn.

Ngoài ra, trong quá trình nghiên cứu, tập thể các nhà khoa học còn sử dụng các phương pháp khác như xây dựng các bản đồ, biểu đồ và sử dụng phần mềm SPSS phân tích, đánh giá định lượng. Trên cơ sở đó tiến hành tổng hợp, phân tích, đánh giá thực trạng từ đó đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao nếp sống văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn TP Bắc Kạn.

2.2. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

2.2.1. Thực trạng văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn thành phố Bắc Kạn

Trong quá trình nghiên cứu, điều tra tại thành phố Bắc Kạn, chúng tôi đã phát phiếu điều tra, trao đổi, phỏng vấn các đối tượng là cán bộ, công chức, viên chức, học sinh, sinh viên và người dân sinh sống Thành phố. Kết quả điều tra cho thấy Thành phố đã đạt được nhiều chuyển biến tích cực về đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng, hệ thống giao thông, quản trị đô thị, an ninh, trật tự, mỹ quan đô thị, đời sống kinh tế, công ăn việc làm, thu nhập của người dân không ngừng được tăng lên. Đạt được những kết quả này trước hết phải kể đến sự chỉ đạo sâu sắc và quyết tâm của chính quyền địa phương. Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Kạn, Thành ủy, Ủy ban nhân dân TPBK đã có nhiều văn bản chỉ đạo về nếp sống văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn Tỉnh và trên địa bàn TPBK; Xác định đây là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, thường xuyên của các cấp, các ngành và vận động nhân dân cùng đồng thuận thực hiện với mục tiêu tăng cường đầu tư cho văn hóa; xây dựng trật tự, kỷ cương; tạo sự chuyển biến mới, thực chất trong nhận thức, trách nhiệm của từng cấp, từng ngành và từng người dân Bắc Kạn đối với việc xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị [2].

Thực trạng văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn thành phố Bắc Kạn được thể hiện qua kết quả triển khai một số phong trào và các cuộc vận động như sau:

+ Phong trào xây dựng gia đình văn hóa

Phong trào xây dựng gia đình văn hóa được coi là yếu tố quan trọng có tác dụng thúc đẩy mạnh mẽ thực hiện thành công các nhiệm vụ kinh tế - xã hội của địa phương. Năm 2017, số hộ gia đình đạt danh hiệu gia đình văn hóa trên toàn thành phố là: $10.386/11.124 = 93,36\%$ (tăng 1,4% so với năm 2016). Kết quả số lượng và tỷ lệ phần trăm gia đình văn hóa được thể hiện qua bảng 1.

Bảng 1. Số lượng và tỷ lệ gia đình văn hóa theo đơn vị phường, xã (năm 2017)

TT	Xã, phường	Số lượng gia đình VH/ tổng số hộ gia đình	Tỷ lệ (%)	Số lượng gia đình VH 3 năm liên tục
1	Xã Nông Thượng	818/864	94,7	564
2	Xã Dương Quang	744/820	90,73	272
3	Phường Huyền Tụng	1.142/1.266	90,2	682
4	Phường Xuất Hoá	740/800	92,5	121
5	Phường Đức Xuân	2.108/2.222	94,86	1.064
6	Phường Sông Cầu	2.032/2.133	95,3	1.259
7	Phường Nguyễn Thị Minh Khai	1.282/1.373	93,4	560
8	Phường Phùng Chí Kiên	1.520/1.646	92,34	1.361
Tổng cộng		10.386/11.124	93,36	5.883

+ Phong trào xây dựng khu dân cư, thôn (tổ dân cư) văn hóa

Được sự quan tâm sát sao của các cấp uỷ, chính quyền và các tổ chức đoàn thể, phong trào xây dựng thôn, tổ dân phố văn hóa trên địa bàn thành phố đã lan tỏa rộng khắp và được nhân dân đồng lòng hưởng ứng của nhân dân. Phong trào xây dựng thôn, tổ dân phố văn hóa đã tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về ý thức, trách nhiệm của các tầng lớp nhân dân trong thực hiện NSVM. Năm 2018 có 94/127 khu dân cư đạt tiêu chí “Khu dân cư văn hóa” (đạt 74%). Kết quả cụ thể được thể hiện qua bảng 2.

Bảng 2. Số lượng và tỷ lệ khu dân cư văn hóa theo đơn vị phường, xã (năm 2018)

TT	Xã, phường	Số khu dân cư văn hóa/ tổng số khu dân cư	Tỷ lệ % khu dân cư văn hóa
1	Xã Nông Thượng	14/15	93,3
2	Xã Dương Quang	7/10	70
3	Phường Huyền Tụng	18/20	90
4	Phường Xuất Hoá	8/10	80
5	Phường Đức Xuân	18/20	90
6	Phường Sông Cầu	13/21	61,9
7	Phường Nguyễn Thị Minh Khai	13/17	76,5
8	Phường Phùng Chí Kiên	5/14	35,7
Tổng cộng		94/127	74

Năm 2018 xã Nông Thượng đạt tiêu chí “Xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới”; 100% thôn có nhà văn hóa và khu thể thao thôn đạt quy định. Theo tiêu chí “Phường đạt chuẩn văn minh đô thị”, hiện nay thành phố mới có 3/6 phường đạt tiêu chí “Phường đạt chuẩn văn minh đô thị”; số còn lại không đạt do chưa đạt được điều kiện “80% số tổ đạt tiêu chuẩn tổ dân phố văn hóa” 06 năm liên tục trở lên.

Phong trào xây dựng Cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa

Phong trào xây dựng Cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa ở những đơn vị văn hóa, Đảng bộ, chính quyền, Mặt trận, đoàn thể đều trong sạch vững mạnh, thể hiện rõ trách nhiệm chăm lo xây dựng xã hội, chăm lo cho đời sống nhân dân. Cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên luôn tích cực thực hiện tốt các phong trào và gương mẫu về đạo đức, lối sống. Năm 2018, toàn thành phố có 84,3% cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa trong đó: khối cơ quan đạt 96,6%; khối đơn vị đạt 77,2% và khối doanh nghiệp đạt 53,6%.

Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”

Trong những năm qua, cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư” được thực hiện có hiệu quả, Mặt trận tổ quốc (MTTQ) các cấp đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân nâng cao nhận thức về nội dung, ý nghĩa, mục đích của cuộc vận động; đồng thời tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước ở khu dân cư, phát huy vai trò chủ động, tích cực, sáng tạo của nhân dân trong xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở; nâng cao chất lượng tổ chức ngày hội “Đại đoàn kết toàn dân tộc” ở khu dân cư gắn với việc bình xét thi đua, biểu dương, khen thưởng và nhân rộng các mô hình, điển hình tiên tiến ở khu dân cư. Năm 2018, toàn thành phố có 74% khu dân cư đạt tiêu chí “Khu dân cư văn hóa”, 96% khu dân cư trong toàn thành phố đã xây dựng được nhà văn hoá làm điểm sinh hoạt cộng đồng, có 01 tổ dân phố tham gia Liên hoan “Liên hoan các làng văn hóa tiêu biểu tỉnh Bắc Kạn năm 2017” đạt giải nhất toàn đoàn.

Phong trào toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư

Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư” đạt được nhiều thành tựu trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội; góp phần giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, phát huy dân chủ, giải quyết dân sinh, nâng cao dân trí. Qua phong trào xuất hiện nhiều gương sản xuất kinh doanh giỏi, có nhiều sáng kiến kinh nghiệm trong lao động sản xuất qua đó đã có những đóng góp, chia sẻ, giúp đỡ những hoàn cảnh khó khăn, thể hiện bằng những việc làm cụ thể: ủng hộ xây nhà tình thương, ủng hộ đồng bào bị bão lụt, ủng hộ Quỹ Đền ơn đáp nghĩa, ủng hộ Quỹ vì người nghèo, ủng hộ nạn nhân chất độc da cam, hỗ trợ các hộ khó khăn... với tổng số tiền hàng trăm triệu đồng...

Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” luôn được sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của cấp ủy Đảng, chính quyền thành phố và sự phối hợp có hiệu quả giữa các ban, ngành, đoàn thể, UBND các xã, phường trong việc tổ chức triển khai và thực hiện phong trào. Nội dung của phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” mang tính thiết thực, sâu sắc, hợp ý Đảng, lòng dân. Đặc biệt, phong trào rất phù hợp với thời kỳ đổi mới đất nước, do đó được nhân dân nhiệt tình ủng hộ, tích cực hưởng ứng phong trào.

Hàng năm, thành phố Bắc Kạn tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao nhằm phát huy bản sắc văn hóa dân tộc; lễ hội truyền thống đặc sắc của đồng bào các dân tộc. Sinh hoạt văn hóa được tổ chức trên địa bàn dân cư thể hiện tính phong phú, đa dạng như các làn điệu hát then, sli lượn, múa hát cầu mùa của người Tày; làn điệu hò, vè, dân ca của người Kinh; thổi khèn, thổi sáo và hát múa dân gian, Lễ Cấp sắc của đồng bào dân tộc Dao, thành phố Bắc Kạn có những địa điểm du lịch tâm linh hấp dẫn đối với du khách như Đền cô, Đền Mẫu.

Có thể thấy rằng trong những năm qua, công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở trên địa bàn TP Bắc Kạn đã có nhiều chuyển biến tích cực. Các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, thông tin đại chúng, tuyên truyền cổ động

luôn hướng về cơ sở, đặc biệt là phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá" đạt nhiều kết quả đáng khích lệ. Hệ thống hạ tầng văn hóa như: Nhà văn hóa, sân thể thao, câu lạc bộ,... đã được xây dựng rộng khắp, làm cơ sở cho việc nâng cao chất lượng đời sống văn hóa cơ sở.

Hiện nay trên địa bàn thành phố, nhiều hoạt động của các nhà văn hóa phường, xã đã bám sát chức năng, nhiệm vụ cấp cơ sở; bồi dưỡng năng khiếu cho các hạt nhân văn nghệ, thể thao; tổ chức thông tin, tuyên truyền, cổ động, triển lãm tranh, ảnh; hoạt động thư viện, tư sách, chiếu phim video; tổ chức các hoạt động thể thao (tập luyện, thi đấu cầu lông, bóng bàn, bóng đá) và tổ chức hội họp, sinh hoạt, tập huấn nghiệp vụ của các tổ chức, đoàn thể. Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá", trọng tâm là xây dựng "Gia đình văn hóa", "tổ dân phố văn hóa", "cơ quan, đơn vị đạt chuẩn văn hóa"... được thực hiện đồng bộ, có hiệu quả, tạo nên sự chuyển biến tích cực trong nhận thức của cộng đồng dân cư về vai trò của văn hóa, thu hút sự tham gia đông đảo của các tầng lớp nhân dân.

Đời sống văn hóa được nâng lên đã tác động đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội, kinh tế - chính trị ổn định, an ninh, trật tự an toàn xã hội được giữ vững. Cùng với đó, công tác lãnh đạo, triển khai thực hiện xây dựng gia đình văn hóa, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa đã góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển văn hóa, làm cho văn hóa thấm sâu vào mọi hoạt động xã hội, từng bước xây dựng nếp sống văn minh và môi trường văn hóa tinh thần lành mạnh, nhằm mục tiêu tiếp tục giữ gìn và phát huy giá trị tốt đẹp của văn hóa dân tộc, nâng cao đời sống tinh thần cho các tầng lớp nhân dân trên địa bàn.

Tuy nhiên, kết quả điều tra cũng chỉ ra còn nhiều bất cập, tồn tại trong công tác xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị và công tác quản lý văn hóa trên địa bàn như:

- Công tác tuyên truyền giáo dục về xây dựng nếp sống văn hóa và văn minh đô thị có nơi, có lúc chưa hiệu quả. Một số người dân chưa có ý thức trong xây dựng nếp sống văn minh.

- Việc giáo dục tuyên truyền và tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao dân tộc còn hạn chế, chưa phát huy nét đẹp truyền thống của đồng bào dân tộc chiếm đa số dân cư trên địa bàn thành phố; Việc truyền dạy các loại hình văn hóa truyền thống của người dân tộc Tày, dân tộc Dao,... chưa được quan tâm duy trì và phát huy trong môi trường giáo dục cũng như sinh hoạt của các tổ chức Hội, đoàn thể và trong cộng đồng dân cư.

- Công tác kiểm tra, đánh giá tình hình triển khai Quy chế quản lý đô thị về việc cưới, việc tang và tiếng ồn của một số xã, phường chưa được chú trọng. Việc lấn chiếm hành lang, lòng đường để tổ chức đám cưới, đám tang, buôn bán gây mất an toàn giao thông, ảnh hưởng mỹ quan đô thị.

- Việc lắp đặt bảng, biển quảng cáo trong đô thị còn xảy ra tình trạng lấn chiếm hành lang an toàn giao thông, không thực hiện đúng các quy định của Nhà nước về lắp, đặt biển quảng cáo; quảng cáo rao vặt ngày một tăng gây mất mỹ quan đô thị. Cơ sở vật chất quảng cáo ngoài trời chưa đảm bảo nên việc treo băng rôn, khẩu hiệu tuyên truyền có lúc, có nơi chưa đúng theo quy định của pháp luật.

- Việc treo cờ tổ quốc trên địa bàn có lúc, có nơi treo mang tính chất đại khái, không đúng quy cách hướng dẫn thiếu trang trọng trong những dịp lễ, tết.

- Chưa hoàn thành việc ban hành quy chế thực hiện nếp sống văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn thành phố Bắc Kạn.

- Công tác triển khai thực hiện Chỉ thị số 11/CT-TTg ngày 29/03/2017 của Thủ tướng Chính phủ về "Đẩy mạnh giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình", mô hình "xây dựng gia đình hạnh phúc" và "phòng chống bạo lực gia đình" còn hạn chế nên tỷ lệ ly hôn ở các cặp vợ chồng trẻ, số vụ bị bạo lực gia đình chưa giảm theo các năm.

- Việc đánh giá, công nhận đạt tiêu chí các danh hiệu văn hóa trong Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" còn chưa thể hiện sự khác biệt rõ nét giữa các gia đình, khu dân cư, các cơ quan, đơn vị đạt tiêu chí văn hóa với những gia đình, khu dân cư,

cơ quan, đơn vị không đạt tiêu chí về văn hóa để từ đó góp phần nâng cao chất lượng đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân trên địa bàn.

Theo chúng tôi, nguyên nhân dẫn đến những bất cập, tồn tại trên là do trong quá trình đô thị hóa phương thức sản xuất, đời sống sinh hoạt của cộng đồng dân cư bị biến động, một bộ phận dân cư chưa bắt kịp với đời sống, sinh hoạt năng động của đô thị; Hơn nữa, cuộc sống đô thị thành phố đòi hỏi nhiều kỹ năng, kinh nghiệm trong giao tiếp, quan hệ, ứng xử trong mối quan hệ đa chiều. Các cơ quan tham mưu, giúp việc về quản trị đô thị cũng cần được đổi mới phù hợp với yêu cầu quản trị đô thị, bộ máy làm công tác tuyên truyền giáo dục còn hạn chế, chưa bắt kịp quá trình đô thị hóa nên chưa thật sự phát huy được hiệu quả; một bộ phận dân cư chưa có ý thức cao về cộng đồng chung trong môi trường đô thị; Công tác kiểm tra, đánh giá tình hình triển khai Quy chế quản lý đô thị chưa được chú trọng,...

2.2.2. Các giải pháp xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn TP Bắc Kạn

Để khắc phục những tồn tại nêu trên, trên cơ sở kết quả nghiên cứu, khảo sát thực tế, chúng tôi đề xuất trong thời gian tới TPBK cần tập trung vào một số vấn đề trọng tâm như sau:

- *Một là*, tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền, phổ biến, quán triệt và vận dụng có hiệu quả Nghị quyết số 33 -NQ/TW của Hội nghị lần thứ 9 Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về "Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước" [3].

Tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức các tầng lớp nhân dân về văn hóa, văn minh đô thị; về quan hệ giao tiếp, ứng xử trong cơ quan, công sở, trường học và cộng đồng dân cư. Đối với học sinh, thanh thiếu niên, tổ chức các hoạt động tuyên truyền để nâng cao hơn nữa nhận thức, trách nhiệm của thế hệ trẻ trong việc bảo tồn các giá trị văn hóa, tuân thủ pháp luật [4]. Đối với địa bàn dân cư, tổ chức triển khai công tác tuyên truyền giáo dục thông qua các cuộc họp tổ, thôn, khu phố. Tuyên truyền thường xuyên liên tục về các

nội dung, hoạt động có liên quan đến "Đổi mới nếp sống văn hóa, văn minh đô thị", các quy định của pháp luật, trọng tâm về an toàn giao thông, trật tự đô thị, vệ sinh môi trường. Tăng cường việc mở chuyên mục riêng về nếp sống văn hóa, văn minh đô thị tại trang thông tin điện tử của các ban ngành, cơ quan, đơn vị trên địa bàn.

- *Hai là*, tổ chức thực hiện tốt phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", trọng tâm là xây dựng gia đình văn hóa; thôn, bản, tổ dân phố văn hóa; cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa, tạo nên sự phát triển cả về bề rộng lẫn chiều sâu của phong trào này ở cơ sở; thực hiện tốt Chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa, gắn với thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới.

- *Ba là*, tiếp tục đầu tư xây dựng và hoàn thiện các thiết chế văn hóa thông tin ở cơ sở; khai thác và phát huy có hiệu quả các thiết chế văn hóa để phục vụ nhu cầu hưởng thụ văn hóa của cộng đồng dân cư.

Đảm bảo trật tự xã hội, trật tự an toàn giao thông và giữ gìn trật tự mỹ quan đô thị. Đẩy mạnh công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm; xử lý triệt để các hành vi vi phạm về trật tự đô thị, trật tự công cộng. Tập trung trọng điểm đối với các hành vi: đua xe, cướp giật, trộm cắp, cờ bạc, hút chích ma túy, mai dâm, mê tín dị đoan, gây rối trật tự công cộng, chống người thi hành công vụ,... Vận động nhân dân chỉnh trang cảnh trí nhà mặt tiền trật tự, ngăn nắp; tiếp tục xây dựng, cải tạo và nâng cấp vỉa hè; áp dụng đồng bộ các biện pháp để tiến tới chấm dứt tình trạng quảng cáo rao vặt trái phép trên bờ tường, gốc cây, trụ điện,...; tình trạng phát tờ rơi quảng cáo trên đường phố. Tăng cường công tác phổ biến giáo dục pháp luật về đảm bảo trật tự an toàn giao thông; xây dựng ý thức và hành vi văn hóa giao thông khi tham gia giao thông. Tiếp tục nâng cao chất lượng cơ sở hạ tầng giao thông; lắp đặt biển báo, biển hiệu theo đúng quy hoạch và quy định. Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chấp hành pháp luật về giao thông trong học sinh, sinh viên [4].

- *Bốn là*, quan tâm, chú trọng công tác đào tạo, tập huấn và xây dựng đội ngũ cán bộ chuyên môn, nghiệp vụ, nhiệt tình, tâm huyết, đáp ứng nhu cầu công việc.

- *Năm là*, tăng cường vai trò tự quản của cộng đồng dân cư; phát huy vai trò của các tổ chức kinh tế, xã hội trong và ngoài nước, hỗ trợ phát triển văn hóa, khuyến khích các tổ chức xã hội tham gia vào xây dựng và phát triển văn hóa cơ sở. Tăng cường hoạt động của các tổ chức văn hóa, nghệ thuật chuyên nghiệp hướng về cơ sở, nâng cao chất lượng phong trào quần chúng hoạt động văn hóa, nghệ thuật.

Vận động cộng đồng dân cư có ý thức giữ gìn vệ sinh, bảo vệ môi trường, đảm bảo môi trường “xanh - sạch - đẹp”. Xóa bỏ tình trạng quảng cáo, phát tờ rơi, rao vặt (dán tờ rơi, sơn, kẻ, vẽ trên tường rào, trụ điện...) sai quy định, gây mất mỹ quan đô thị; kịp thời phát hiện, tố giác các đối tượng vi phạm. Vận động, quán triệt đến học sinh, sinh viên không tham gia làm dịch vụ quảng cáo rao vặt, phát tờ rơi sai quy định gây mất mỹ quan; có biện pháp xử lý đối với học sinh, sinh viên vi phạm. Giải quyết triệt để, tiến tới chấm dứt hành vi lang thang xin ăn, có biện pháp xử lý triệt để tình trạng xin ăn trá hình, biển tượng.

- *Sáu là*, nâng cao vai trò lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc ở các cấp trong việc phối hợp lãnh đạo, tổ chức, vận động quần chúng nhân dân tích cực tham gia xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở. Thường xuyên tổng kết thực tiễn, rút kinh nghiệm, biểu dương, khen thưởng kịp thời những tập thể và cá nhân điển hình tiên tiến, khắc phục những mặt yếu kém trong các hoạt động và phong trào liên quan đến công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở.

3. Kết luận

Thông qua các phương pháp điều tra, phỏng vấn, gặp gỡ trao đổi, phân tích, tổng hợp và phát phiếu khảo sát cán bộ, công chức, viên chức, cộng đồng dân cư và học sinh sinh viên trên địa bàn TPBK, nhóm nghiên cứu đã đưa ra các giải pháp nhằm xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị trên địa bàn TPBK. Đồng thời, chúng tôi đề xuất một số kiến nghị

với các phòng ban, ngành, đoàn thể và địa phương như sau:

- Các phòng ban, ngành, đoàn thể và địa phương cần xây dựng kế hoạch chi tiết, phân công đến các tổ chức, phòng ban và từng cán bộ công chức từng nội dung cụ thể; rà soát, ban hành những văn bản cần thiết của ngành, đồng thời căn cứ điều kiện, tình hình cụ thể và năng lực chỉ đạo, điều hành của từng ngành thành lập Ban điều hành để thực hiện nhiệm vụ.

- Thường xuyên, liên tục công tác truyền thông, tuyên truyền vận động trên các phương tiện thông tin đại chúng. Đặc biệt là tuyên truyền vận động thực hiện nếp sống văn hóa học đường cho học sinh, sinh viên.

- Tăng cường công tác kiểm tra, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm.

- Định kỳ sơ kết, tổng kết các năm, các đơn vị bình xét, đề nghị khen thưởng các tập thể và cá nhân tiêu biểu, có thành tích xuất sắc trong việc chỉ đạo, triển khai thực hiện kế hoạch.

Để thành phố Bắc Kạn phát triển theo hướng văn minh, hiện đại, việc nghiên cứu thực trạng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị và đề ra các giải pháp hiệu quả xây dựng nếp sống VHVM đô thị là hết sức cần thiết, nhằm tạo chuyển biến tích cực, hướng tới xây dựng một đô thị thông minh hiện đại. Đây là việc làm thường xuyên liên tục đòi hỏi các cấp, các ngành phải chung tay vào cuộc, đặc biệt phải có sự ủng hộ và đồng thuận cao của tất cả mọi người dân thành phố Bắc Kạn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. Bac Kan Party Committee, *Building cultural and civilized lifestyle in the period of 2016-2020*, Program 06-Ctr/TU, December, 2015.
- [2]. H.D., “Bac Kan City, Effective from the campaign: All people unite to build new rural areas and civilized cities”. [Online]. Available: backan.gov.vn. [Accessed on October, 2019].
- [3]. The Central Committee of the Communist Party of Vietnam, *Building and developing Vietnamese culture and people for the country's sustainable development requirements*, Resolution No. 33 - NQ/TW of the Party Central Committee, Session XI.
- [4]. The Ministry of Education and Training, *Regulation on codes of conduct in preschool and general education institutions*, Circular No. 06/2019/TT-BGDĐT, April 12, 2019.